

[Poul Schlüter.]

markere begyndelsen til enden for kommunismen som en inspirerende ideologi. Jeg husker i alt fald ikke noget fortilfælde, hvor en så enig verdensopinion har vendt sig i fordømmelse mod nogen stormagt og det, den står for.

Folketinget og den danske offentlighed vil huske den redegørelse for indgrebet, som den herværende sovjetiske repræsentation forelagde statsministeren umiddelbart efter invasionen. Det hed dengang, at den czekiske regering havde anmodet om interventionen. Dette postulat måtte man hurtigt forlade. Senere forvandlede forklaringen til, at visse repræsentanter for befolkningen skulle have rekvireret den sovjetiske hærs assistance, og til sidst er det blevet til den forbløffende doktrin, som udenrigsminister Gromyko formulerede i sin tale under generaldebatten i De Forenede Nationer for nylig, doktrinen om, at Sovjetunionen skulle have en ret til at intervenere i forhold til socialistiske lande i det, man har kaldt sin egen indflydelsessfære; ligefrem folkeretlig adkomst dertil.

Denne doktrin kan vi ikke anerkende. Ingen stormagt, og jeg siger ingen, bør i vore dage hjemles ret til uanmodet intervention. Hvor langt Gromykodoktrinen kan føre i fremtiden over for andre stater end Czekoslovakiet, er det umuligt at bestemme i dette øjeblik — der er intet antydnet fra sovjetisk side derom — men man må vel regne med, at Sovjet vil anse i hvert fald Rumænien for omfattet af det såkaldte socialistiske statssamfund. Men der er intet sagt om Jugoslavien og heller ikke om Albanien. Hører de også med? For slet ikke at tale om stater uden for Europa som f. eks. Syrien eller Algeriet. Det må gøres klart, at Danmark og den vestlige verden ikke kan tillægge Gromykodoktrinen hverken folkeretlig eller politisk gyldighed. Jeg er tilfreds med de udtalelser, udenrigsministeren i dag har fremsat om dette spørgsmål.

Men det problem, som jo nu melder sig for Danmark og for den øvrige vestlige verden, er, hvorledes vi klogest reagerer over for Sovjetunionen; hvilke skridt bør vi selv tage i vor egen politik efter begivenhederne i denne sommer? Først må man vel spørge, om tilstedeværelsen af et antal sovjetiske divisioner i grænseområdet mel-

lem Vesttyskland og Czekoslovakiet har forrykket den militære balance mellem øst og vest i foruroligende grad. Jeg er tilbøjelig til at mene, at disse troppers tilstedeværelse ikke betyder nogen akut eller øjeblikkelig fare for Vesteuropas sikkerhed — hr. Per Hækkerup var også inde på dette problem. Jeg vil gerne føje til, at efter min opfattelse må man på den anden side erkende, at troppernes tilstedeværelse i denne fremskudte position nu engang har forrykket balancen; jeg kan ikke se, det tjener noget formål at skjule det. Troppernes stationering i Czekoslovakiet tjener, som jeg før redegjorde for, først og fremmest et internt indrepolitisk formål, men tropperne er der, og de var der ikke før. De befinder sig nu i en afstand af godt 200 km fra Rhinen; naturligvis skaber det strategiske problemer for NATO, og ingen kan for alvor være forundret over, at troppernes fremrykkede position især i Vesttyskland må skabe en vis bekymring. Man kunne ønske sig det anderledes, men sådan er det. Under alle omstændigheder betyder tilstedeværelsen af de sovjetiske tropper, at det, man i strategien har kaldt det taktiske varsel, i tilfælde af en aktion mod NATOs sydfront er blevet forkortet. I den forstand er forstærkningen af det samlede antal sovjetiske tropper i Østeuropa en ubehagelig provokation over for NATO-staterne.

At der ikke er grund til at tro, at disse forhold vil udløse en øjeblikkelig eller snarlig aggression over for Vesteuropa, er en anden sag. Det er det afgørende; men strategisk betydning kan man efter min opfattelse ikke frakende den fremrykning, som er foretaget af et antal sovjetiske divisioner. Lad os dog se det i øjnene.

Men til trods for dette faktum har NATOs reaktion hidtil været moderat og behersket. NATO har undladt at besvare provokationen i samme møntsort, og dette standpunkt har været klogt og ansvarligt. Så vidt jeg kan bedømme, er der ikke behov for at opstille nye NATO-divisioner i Europa, men på den anden side er der næppe heller basis for en svækkelse af det nuværende konventionelle forsvar. Det kan komme, vi må håbe det og arbejde for at modne tidspunktet, men det er ikke i dette øjeblik.

Det er værd at lægge mærke til, synes jeg, at lande som Rumænien og Jugosla-